

PARLAMENDIINFO KESKUS

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU
NATIONAL LIBRARY OF ESTONIA

SUMMARIA EUROPENSIA Euroopa Liidu naabruspoliitika - Idapartnerlus

2015: 2

<http://elik.nlib.ee/meie-valjaanded/summaria-europensia/>

Märksõnad: *Idapartnerlus, Euroopa Liit, Ukraina, Gruusia, Aserbaidžaan, Armeenia, Moldova, Valgevene, välissuhted, naabruspoliitika, rahvusvaheline koostöö, rahvusvahelised suhted, välispoliitika*

Keywords: *Eastern Partnership, European Union, Ukraine, Georgia, Azerbaijan, Armenia, Moldova, Belorussia, external relations, neighbourhood policy, international cooperation, international relations, foreign policy*

SISUKORD

Sissejuhatus.....	2
Eesti koostööst Idapartnerluse sihtriikidega.....	4
Armeenia.....	5
Aserbaidžaan.....	5
Gruusia.....	5
Moldova.....	6
Ukraina.....	6
Valgevene.....	7
Euroopa Liidu idapartnerluse olulisi dokumente.....	7
Raamatuviiteid.....	8
Artikliviiteid.....	11
Artikleid teadusajakirjades.....	11
Artikleid Eesti väljaannetes.....	14
Valik võrguväljaandeid ja internetiallikaid.....	15
Võrguväljaanded.....	15
Internetiallikad.....	16

Sissejuhatus

2009. aastal Euroopa Liidu naabruspoliitikast välja kasvanud Euroopa Liidu Idapartnerlus on Euroopa Liidu liikmesriikide ja nende Ida-Euroopa partnerite ühine püüdlus tugevdada omavahelisi sidemeid, mis rajanevad ühistel huvidel ja kohustustel ning samuti jagatud omavastutusel ja kohustustel. Initsiatiiv annab võimaluse nendele partnerriikidele, kes seda soovivad, tihedamaks poliitiliseks assotsiatsiooniks ning majanduslikuks integratsiooniks ELiga. Idapartnerlus rajaneb ühistele väärtustele – demokraatia ja õigusriik, inimõiguste ja – vabaduste austamine ning turumajandus. Idapartnerlus on jätkuks 2008 aastal avaldatud Rootsi ja Poola mõttele tugevdada naabruspoliitika idamöödet. 7. mail 2009 allkirjastati Prahas [idapartnerluse ühisdeklaratsioon](#), kus määratleti ühiste väärtustena õigusriik, inimõiguste austamine, demokraatia ülesehitamine ja kodanikuühiskonna kaasamine.

Idapartnerluse sihtriikideks on Armeenia, Aserbaidžaan, Gruusia, Moldova, Ukraina ja Valgevene. Eesti jaoks on idapartnerluse riigid prioriteetsed nii poliitiliselt, majanduslikult kui arengukoostöö sihtriikidena.

Kahepoolset suhtlust toetab ELi idapartnerluse mitmepoolse koostöö mõõde, mis võimaldab korraldada regulaarseid kohtumisi, teha seminare ja koolitusprogramme kõigile idapartnerluse riikidele korraga. Selles valdkonnas on Euroopa Liidu koostöö partnerriikidega jaotatud neljaks teemaplatvormiks:

1. demokraatia, hea valitsemistava ja stabiilsus;
2. majandus;
3. energiajulgeolek;
4. inimestevahelised kontaktid.

Demokraatiale ja heale valitsemistavale pühendatud esimese teemaplatvormi raames avaliku halduse reformi (Public Administration Reform – PAR) paneeli loomisel abistas Euroopa välisteenistus ka Eesti Idapartnerluse Keskus, kes juhib nüüd Eesti tegevust selles paneelis. Üheks olulisemaks tegevuseks selles valdkonnas on kaks korda aastas keskuse korraldatud avaliku halduse reformi PAR teemalised seminarid kõigile partnerriikidele.

Idapartnerlus tugineb kahepoolsetele lepingulistele suhetele ja täiendab neid. Idapartnerlust arendatakse piiramata üksikute partnerriikide püüdlusi seoses nende ja Euroopa Liidu vaheliste tulevaste suhetega. Kuue idapartnerluse riigi suhted ELiga on väga erinevad. EL on omalt poolt pakkunud võimaluse nendele, kes seda soovivad, liikuda poliitiliselt ning majanduslikult ELile lähemale. See tähendab assotsiatsioonilepingute sõlmimist, mille osaks on laiaulatuslik ja kõikehõlmav vabakaubandusleping. Oluliseks aspektiks suhete süvendamisel partnerriikidega on ka järk-järguline viisalihtsustus ELiga.

Alates 2015. aasta aprillist on Eesti poliitik Siim Kallas asunud täitma Euroopa Komisjoni euro ja sotsiaalse dialoogi eest vastutava asepresidendi Valdis Dombrovskise erinõuniku kohuseid.

Tema ülesandeks on nõustada asepresidenti strateegilistes ja poliitilistes küsimustes seoses Euroopa Majanduspiirkonna tulevikuga ning idapartnerlusest tulenevate majandussuhetega.

Ülevaate Euroopa Liidu ja idapartnerluse riikide kahepoolsete suhete hetkeseisust erinevate valdkondade kaupa saab järgmisest tabelist:

Hetkeseis valdkonniti:

Partnerriik	Assotsiatsioonileping	Laiaulatuslik ja kõikehõlmav vabakaubandusala (assotsiatsioonilepingu osa)	Viisalihtsustus, tagasivõtulepingud ja viisadialoog
Armeenia	Läbirääkimised algasid juulis 2010 ja lõppesid juulis 2013. Lepingut ei parafeeritud, sest septembris 2013 tegi Armeenia otsuse liituda Euraasia Liidu ja Tolliliiduga.	Läbirääkimised algasid veebruaris 2012 ja lõppesid juulis 2013. Lepingut ei ole parafeeritud, sest septembris 2013 tegi Armeenia otsuse liituda Euraasia Liidu ja Tolliliiduga, mis on ELi vabakaubandusalaga teineteist välistavad.	Viisalihtsustus ja tagasivõtulepingud jõustusid 1. jaanuaril 2014.
Aserbaidžaan	Läbirääkimised algasid juulis 2010.	Ei vasta läbirääkimiste alustamise eeltingimustele, sest pole WTO liige.	Viisalihtsustuse ja tagasivõtulepingud allkirjastati vastavalt novembris 2013 ja veebruaris 2014. Jõustus 01.09.2014
Gruusia	Läbirääkimised algasid juulis 2010 ning lõppesid juulis 2013. Leping parafeeriti novembris 2013 ning allkirjastati 27.06.2014.	Läbirääkimised algasid veebruaris 2012 ning lõppesid juulis 2013. Leping parafeeriti novembris 2013 ning allkirjastati 27.06.2014	Viisalihtsustuse ja tagasivõtulepingud jõustusid märtsis 2011. Viisadialoogi alustati juunis 2012, on edukalt täitmas I viisalihtsustuse tegevuskava.
Moldova	Läbirääkimised algasid juulis 2010 ning lõppesid juulis 2013. Leping parafeeriti novembris 2013 ning allkirjastati 27.06.2014.	Läbirääkimised algasid veebruaris 2012 ning lõppesid juulis 2013. Leping parafeeriti novembris 2013 ning allkirjastati 27.06.2014.	Viisalihtsustuse ja tagasivõtulepingud jõustusid märtsis 2008. Viisadialoogi alustati juunis 2010. Alates aprillist 2014 saavad biomeetriliste passidega Moldova kodanikud reisida ELi viisavabalt.
Ukraina	Läbirääkimised algasid märtsis 2007 ning leping parafeeriti märtsis 2012. Leping allkirjastati 21. märtsil 2014.	Läbirääkimised algasid veebruaris 2008 ning leping parafeeriti juulis 2012 ning allkirjastati 27.06.2014.	Viisalihtsustuse ja tagasivõtulepingud jõustusid 2008. Viisadialoogi alustati oktoobris 2008. Ukraina on jõudnud viisalihtsustuse tegevuskava II faasi.

Partnerriik	Assotsiatsioonileping	Laiaulatuslik ja kõikehõlmav vabakaubandusala (assotsiatsioonilepingu osa)	Viisalihtsustus, tagasivõtulepingud ja viisadialoog
Valgevene*	-	-	Viisalihtsustuse läbirääkimised algasid jaanuaris 2014.

* Valgevene ei osale idapartnerluse kahepoolses mõõtmes

Kord aastas annavad Euroopa välisteenus ja Euroopa Komisjon välja raporteid, mis hindavad ja analüüsivad idapartnerluse riikide edusamme ja edasiminekut ELi tegevuskavades kirjapandud eesmärkide suunas. Aruannetega saab tutvuda Euroopa Liidu portaali kodulehel, mis asub aadressil http://eeas.europa.eu/enp/documents/progress-reports/index_en.htm

Allikad: www.terveilm.ee , <http://eceap.eu/idapartnerlus/> , <http://uudised.err.ee/>

Eesti koostööst Idapartnerluse sihtriikidega

Idapartnerluse temaatika tutvustamisega tegeleb Eestis Eesti Idapartnerluse Keskus, mis loodi 1. jaanuaril 2011 Eesti Diplomaatide Kooli ja Eesti välisministeeriumi koostöös.

Idapartnerluse Keskus on Eesti Diplomaatide Kooli struktuuriüksus. Keskust rahastatakse välisministeeriumi arengukoostöö vahenditest. Keskust toetavad Rootsi Arengukoostöö Agentuur (SIDA), Euroopa Komisjon ja Soome välisministeerium ning selle koolitus- ja uurimustegevus on suunatud Euroopa Liidu Idapartnerluse riikidele.

Keskus on ühendab endas ELi idapartneritele suunatud koolituskeskust ja idapartnerluse teemadega tegelevat mõttekoda. Keskus püüab oma tegevuse kaudu aidata kaasa ELi idapartnerluspoliitika eesmärkide elluviimisele ning Eesti suhete edendamisele partnerriikidega kõikidel tasanditel.

Keskuse eesmärgid:

- Parandada idapartnerluse riikide haldussuutlikkust ja võimekust teha koostööd Euroopa Liiduga koolitades nende riikide keskmise ja vanema astme ametnikke
- Aidata kaasa Eesti ametkondade ning vabakonna esindajate suhete tihendamisele partnerriikidega
- Teavitada Eesti avalikkust ning laiemalt Euroopa asjaomaseid huvigruppe idapartnerlusega seonduvatest teemadest

Keskuse peamised tegevused:

- Kahe- ja mitmepoolsete koolitusseminaride ning õppereiside korraldamine ennekõike idapartnerluse riikide ametnikele, aga ka teistele huvigruppidele
- Ekspertide saatmine idapartnerlusriikidesse
- Idapartnerlust ja partnerriike käsitlevate uuringute läbiviimine
- Idapartnerluse teemaliste kahe- ja mitmepoolsete konverentside, seminaride ja ümarlaudade korraldamine

- Keskuse koduleht koondab idapartnerlusega seonduvat infot ja uudiseid nii Eestist kui mujalt Euroopa Liidu ametlikest allikatest ja uudisvoogudest

Armeenia

[Eesti ja Armeenia suhted](#) on head ja stabiilsed. Eesti Idapartnerluse Keskus on Armeenia riigiametnikele ning ajakirjanikele korraldanud koolitusseminare ja õppereise Eestisse, neist viimased keskendusid toiduohutuse küsimustele ja ELi kommunikatsioonile. Armeenlased on regulaarselt osalenud mitmepoolse koostöö raames keskuse korraldatud avaliku halduse reformi (PAR) seminaridel. Armeenias on Idapartnerluse Keskusel hea koostöö [Euroopa Liidu keskusega Jerevanis](#).

Arenguabi raames on välisministeerium korraldanud Armeenia riigiametnikele mitmeid koolitusi juba alates 2001. aastast. Armeenia tudengid ja noored ametnikud on osalenud välisministeeriumi toel Eesti Diplomaatide Kooli kursustel ja samuti Eesti ülikoolide kraadiõppes. Värskematest suuremamahulistest kahepoolse arengukoostöö projektidest saab välja tuua 2013. aastal alanud keskkonnahariduse projekti, mille elluvijaks on Peipsi Koostöö Keskus ja samal aastal alanud Eesti Naisuurimus ja Teabekeskuse Armeenia lastekaitse panustava projekti. 2014. aasta alguses käivituvad aga välisministeeriumi kaasrahastatud Eesti-Armeenia koostööprojektid, mis panustavad regionaalarengusse, avaliku sektori suutlikkuse kasvu, kodanikuühiskonna arengusse ja laste õiguste kaitse Armeenias.

Uudiseid Eesti koostööst Armeeniaga saab lugeda siit <http://eceap.eu/eesti-koostoo-idapartneritega/armeenia/>

Aserbaidžaan

[Eesti ja Aserbaidžaan suhted](#) on head ja viimaste aastatega mõningal määral tihenunud. Idapartnerluse Keskus on kahe- ja mitmepoolse koostöö raames korraldanud Aserbaidžaan riigiametnikele seminare ja visiite Eestisse, viimati avalikku teenistusse värbamise ja e-valitsemise teemadel. Hea koostöö on keskusel [Aserbaidžaan riigiametite komisjoniga \(Civil Service Commission\)](#).

Eesti ja Aserbaidžaan põllumajandusministeeriumid teevad koostööd ning Eesti põllumajandusminister on kinnitanud Eesti valmisolekut jagada Aserbaidžaaniga kogemusi Euroopa Liidu seadusandluse reeglite ja nõuetega kohandamise osas pääsemaks EL turgudele. Välisministeerium on jaganud Aserbaidžaaniga kogemust erastamise ja välisinvesteeringute alal. Eesti vabatahtlikud on käinud Aserbaidžaanis kohalikke organisatsioone nõustamas ja abistamas.

Uudiseid Eesti koostööst Aserbaidžaaniga saab lugeda siit <http://eceap.eu/eesti-koostoo-idapartneritega/aserbaidzaan/>

Gruusia

Gruusia on üks Eesti arengukoostöö sihtriikidest ning oli ja jääb lähiajal Eesti suurimaks kahepoolse abi saajaks. [Suhted Gruusiaga](#) on Eesti välispoliitiline prioriteet ja Eesti poliitiline toetus riigile on olnud järjepidev. Idapartnerluse keskus on koostöös Gruusiaga korraldanud arvukalt riigi haldussuutlikkuse tõstmist puudutavaid projekte. Hiljuti külastasid Eestit Gruusia ajakirjanikud ning Gruusia riigiametnikud olid Eestis õigustõlke koolitusel. Gruusia

parlamendi esimees esines Idapartnerluse Keskuse kohtumiste sarjas avaliku loenguga. Keskusel on olnud pikaajaline koostöö [Gruusia rahvusvaheliste ja strateegiliste uuringute instituudiga \(GFSIS\)](#) ja Gruusia NATO ja ELi infokeskusega.

Eesti on Gruusiat toetanud püsivalt alates aastast 2000. Viimase viie aasta jooksul on Eesti koostöös Gruusiaga ellu viinud üle 30 erineva arengukoostööprojekti. Tulenevalt arengukoostöö arengukavast keskendub Eesti arengukoostöö kavandamisel ja elluviimisel Gruusias järgmistele põhivaldkondadele: haridussektori toetamine, hea valitsemistava ja demokraatia arendamine, majandusarengu ning keskkonnasäästliku arengu toetamine. Põhiosa projektidest on olnud suunatud Gruusia partnerite koolitusele ning nõustamisele, aga on ellu viidud ka infrastruktuuriprojekte. Välisministeeriumi vahenditele lisanduvad veel teiste riigi- ja kohalike omavalitsusasutuste eelarvetest rahastatud tegevused. Lähemalt saab Gruusia kohta [välisministeeriumi arengukoostöö lehel](#) lugeda. Eesti arengukoostöö Gruusia riiklik strateegiadokument on kättesaadav samuti välisministeeriumi kodulehelt <http://vm.ee/sites/default/files/content-editors/Gruusia%20AK%20maastrateegia.pdf>

Uudiseid Eesti koostööst Gruusiaga saab lugeda siit <http://eceap.eu/eesti-koostoo-idapartneritega/gruusia/>

Moldova

[Eesti ja Moldova suhted](#) on viimastel aastatel märgatavalt tihenunud ning Moldova on üks Eesti arengukoostöö sihtriikidest. Moldova selge valik ja Euroopaga lõimumine on keskusel võimaldanud keskenduda tihedale kahe- ja mitmepoolsele koostööle korraldades arvukalt koolitusi, seminare ja visiite. Eestis on korduvalt õppereisidel käinud Moldova ajakirjanikud, viimati koos valitsusasutuste pressiametnikega tutvumaks Eesti Euroopa Liidu teavituse alase kogemusega. Moldovas toimus ka seitsmes avaliku halduse reformi (PAR) seminar riigisisese koordineerimise teemadel. Keskuse hea koostööpartner Moldovas on kohalik [välispoliitika assotsiatsioon \(Foreign Policy Association\)](#).

Eesti arengukoostöö on Moldovaga suunatud järgmistele valdkondadele: hariduse toetamine, hea valitsemistava, demokraatia arendamine ja majandus- ning keskkonnasäästliku arengu toetamine. Alates 2000. aastast on panus erinevatesse projektidesse tõusnud kümnekordselt. Arengukoostöö projektid hõlmavad koostööd erinevate ministeeriumidega, sh Moldova Haridus- Noorte- ja Spordiministeeriumiga, kellega seati eesmärgiks koolides info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) kasutamise suurendamine. Samuti on Eesti projekti “Hüpe” raames kinkinud ühele Moldova koolile täissisustusega arvutiklassi. Teised kahepoolsed projektid Eesti ja Moldova vahel hõlmavad *inter alia* maksuspetsialistide, piirivalvurite jt. riigiteenistujate pädevuse tõstmist. Lähemalt saab Moldova kohta [välisministeeriumi arengukoostöö lehel](#) lugeda. Eesti arengukoostöö Moldova riiklik strateegiadokument on kättesaadav välisministeeriumi kodulehelt <http://vm.ee/sites/default/files/content-editors/Moldova%20maastrateegia%202014-2015.pdf>

Uudiseid Eesti koostööst Moldovaga saab lugeda siit <http://eceap.eu/eesti-koostoo-idapartneritega/moldova/>

Ukraina

[Eesti ja Ukraina suhted](#) on head ning paljudes valdkondades tehakse tihedat koostööd. Ukraina on Eesti välispoliitikas prioriteetseks riigiks ja Eesti toetab Ukraina lõimumist

Euroopa Liiduga. Ukraina on samuti üheks Eesti arenguabi sihtriikidest aastatel 2011-2015. Idapartnerluse Keskus aitab ametnike koolitamise ja Eesti reformikogemuse edastamise kaudu kaasa demokraatliku ühiskonna arendamisele Ukrainas. Keskus viis Kiievis läbi seminari Ukraina ametnikele “Avaliku halduse reformi tegevuskava väljatöötamine ja rakendamine” ning kolmas avaliku halduse reformi (PAR) seminar läbirääkimistest idapartnerluse kontekstis toimus ka Kiievis. Keskuse hea koostööpartner Ukrainas on kohalik [avaliku teenistuse EL standarditele kohandamise keskus \(Center for Adaptation of the Civil Service to the Standards of the European Union\)](#).

Eesti ja Ukraina koostöös on prioriteetseteks valdkondadeks avaliku sektori ja tsiviilühiskonna võimekuse tõstmine, informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia rakendamine riigihalduses, haridusalane koostöö, keskkonnasäästliku majandamise ja energiasäästlikkuse valdkonnad. Hea valitsemistava valdkonnas on Ukrainale huvi pakkunud Eesti reformikogemus nii Euroopa Liiduga lõimumise valguses kui ka teiste reformide osas (pensionireform, haigekassa). Lähemalt Ukraina kohta saab lugeda [välisministeeriumi arengukoostöö lehelt](#)

Uudiseid Eesti koostööst Ukrainaga saab lugeda siit <http://eceap.eu/eesti-koostoo-idapartneritega/ukraina/>

Valgevene

Alates 2011. aastast kuulub [Valgevene](#) koos teiste Euroopa Liidu idapartneritega Eesti prioriteetsete arengukoostöö sihtriikide hulka. Idapartnerluse Keskus on korraldanud seminare ja koolitusi Valgevene kodanikuühenduste esindajatele ning valgevenelased on osalenud ka mitmepoolsetel, kõiki idapartnerluse riike hõlmavatel seminaridel avaliku halduse reformimise erinevates valdkondades.

Alates 2002. aastast on Eesti korraldanud seminare ja toetanud konverentside korraldamist valgevenelastele või Valgevene teemal. 2008, 2011 ja 2012 toetas välisministeerium Valgevene diasporaa kongresside korraldamist Tallinnas. Kuni 2013 pakuti koostöös haridus- ja teadusministeeriumi ning kõrgkoolidega Valgevene tudengitele võimalust Eestis õppida, stipendiume pakuti magistri- ja doktoriõppeks Eesti kõrgkoolides. Mitmed Eesti mittetulundusühingud on läbi viinud erinevaid projekte Valgevenes, näiteks ettevõtlushariduse, kodanike kaasamispoliitika arendamise valdkonnas jpm.

Uudiseid Eesti koostööst Valgevenega saab lugeda siit <http://eceap.eu/eesti-koostoo-idapartneritega/valgevene/>

Euroopa Liidu idapartnerluse olulisi dokumente

http://www.eeas.europa.eu/eastern/docs/index_en.htm

[Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus \(EL\) nr 232/2014, 11. märts 2014, millega luuakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend](#)

European Neighbourhood and Partnership Instrument – Eastern Regional Programme – Strategy Paper 2007-2013 ([pdf](#))

European Neighbourhood Instrument 2014-2020 - Programming documents
http://eeas.europa.eu/enp/documents/financing-the-enp/index_en.htm

[Joint Declaration of the Eastern Partnership Summit](#) , Vilnius, 28-29 November 2013

[Eastern Partnership: A Roadmap to the autumn 2013 Summit](#) 15 May 2012

[Eastern Partnership Roadmap 2012-13: Multilateral Dimension](#) 15 May 2012

[Eastern Partnership Roadmap 2012-13: Bilateral Dimension](#)

[Implementation of the European Neighbourhood Policy in 2011. Regional Report : Eastern Partnership](#) 15 May 2012

[Joint Declaration of the Eastern Partnership Summit](#) , Warsaw, 29-30 September 2011

[Implementation of the European Neighbourhood Policy in 2010. Report : Eastern Partnership](#) 25 May 2011

[Implementation of the Eastern Partnership: Report to the meeting of Foreign Affairs Ministers](#) 13 December 2010

[Implementation of the Eastern Partnership: Report to the meeting of Foreign Affairs Ministers](#) 08 December 2009

[Joint Declaration of the Prague Eastern Partnership Summit](#) 07 May 2009

[Eastern partnership: Communication from the European Commission to the European Parliament and the Council](#)   , COM(2008) 823, 3 December 2008

[Eastern partnership: Commission staff working document](#) , SEC(2008) 2974, 3 December 2008

Raamatuviiteid

Kirje lõppu on nurksulgudes lisatud leidumus Eesti raamatukogudes. Kasutatud on järgmisi lühendeid:

RR – Rahvusraamatukogu

TLÜAR – Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu

TTÜR – Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu

TÜR – Tartu Ülikooli raamatukogu

The contribution of the European neighbourhood policy to the development of eastern neighbours : Riga conference, April 25, 2008 = [Eiropas kaimiņu politikas ieguldījums austrumu kaimiņu attīstībā : starptautiska konference, 2008. gada 25. aprīlis, Rīga] / editors: Toms Rostoks, Māris Graudiņš. - [Rīga] : European Parliament Information Office in Latvia, 2008. 48 lk. [RR EL infokeskus]

The eastern dimension of the European neighbourhood policy / Centrum Stosunków Międzynarodowych. - Warsaw : Center for International Relations, 2006. 139 lk. [RR ühisk. saal]

Eastern partnership : a new opportunity for the neighbours? / edited by Elena Korosteleva. - London : Routledge, 2012. vii, 188 lk. : ill [TÜR]

The Eastern partnership and the Europe 2020 strategy : visions of leading policymakers and academics. - Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2012. 184 lk. : ill. [RR EL infokeskus]

Economic restructuring and integration in Eastern Europe : experiences and policy implications / Ruslan Grinberg, Peter Havlik, Oleh Havrylyshyn (eds). - Baden-Baden : Nomos, c2008. 472 lk. : ill. [TLÜAR]

An enlarged Europe and its neighbourhood policy: the Eastern dimension : research project / [editor: Atis Lejiņš]. - Riga : Latvian Institute of International Affairs, 2004. 112 lk. : ill. [TÜR]

Europe's last frontier? : Belarus, Moldova, and Ukraine between Russia and the European Union / edited by Oliver Schmidtke and Serhy Yekelchyk. - New York [etc.] : Palgrave Macmillan, 2008. x, 255 lk., [1] l. kaart. [RR ühisk. saal, TÜR, TTÜR]

The European neighbourhood after August 2008 / edited by Vahur Made and Alexei Sekarev. - Dordrecht : Republic of Letters, c2011. xi, 285 lk. : ill. [TÜR]

European Union and its new neighborhood : volume of papers / Mykolas Romeris University. - Vilnius : Mykolas Romeris University, 2005. 270 lk. : ill. [RR EL infokeskus]

The European Union's eastern neighbours after the Orange revolution / [editor: Atis Lejiņš]. - Riga : Latvian Institute of International Affairs, 2006. 88 lk. [TÜR]

The European Union's new eastern neighbours / Advisory Council on International Affairs = Adviesraad Internationale Vraagstukken. - The Hague : Advisory Council on International Affairs, 2005. 48 lk. : kaart. [TÜR]

From Eastern Partnership to the Association : a legal and political analysis / edited by Naděžda Šišková. - Newcastle upon Tyne : Cambridge Scholars Publishing, 2014. xiii, 305 lk. : ill. [TLÜAR]

Frontiers and horizons of the EU - the new neighbors Ukraine, Belarus und Moldova : 129th Bergedorf Round Table, October 15th - 17th, 2004, Lviv ; [129th Bergedorf protocol] / Bergedorfer Gesprächskreis ; [editors: Julia Steets ...[et al.]]. - [Hamburg : Edition Körber-Stiftung], 2005. 129 lk. : ill. [RR ühisk. saal hoidla]

Gromadzki, Grzegorz. Active and cohesive : tomorrow's EU policy towards Belarus / Grzegorz Gromadzki, Luboš Veselý. - Warsaw : Stefan Batory Foundation ; Prague : Association for International Affairs, 2006. 45 lk. [RR EL infokeskus]

Kas Euroopa uue naabus- ja partnerlusinstrumendi kasutuselevõtt Lõuna-Kaukaasias (Armeenia, Aserbaidžaan ja Gruusia) on olnud edukas ja tulemuslik? : (vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 teisele lõigule) / Euroopa Kontrollikoda. - Luxembourg : Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2010 (Luxembourg). 67 lk. : ill. [RR EL infokeskus, TTÜR, TÜR]

Kempe, Iris. Direkte Nachbarschaft : die Beziehungen zwischen der erweiterten EU und der Russischen Föderation, Ukraine, Weissrussland und Moldova / Iris Kempe. - Gütersloh : Bertelsmann, 1998. 64 lk. : ill. [TÜR]

Kempe, Iris. Direct neighbourhood : relations between the enlarged EU and the Russian Federation, Ukraine, Belarus and Moldova / Iris Kempe in collaboration with: Franco Algeri... [et al.]. - Gütersloh : Bertelsmann, 1998. 57 lk [RR EL infokeskus, TÜR]

Korosteleva, Elena A. The European Union and its eastern neighbours : towards a more ambitious partnership? / Elena Korosteleva. - London ; New York : Routledge, 2012, 2014. xviii, 188 lk. : ill. [TÜR]

Kuidas toetada kodanikuühiskonda? : uuring: Euroopa Liidu uued idanaabrid teel demokraatia suunas / [toimetaja Kristi Raik]. - Tallinn : Eesti Euroopa Liikumine : Peipsi Koostöö Keskus, [2005] ([Tallinn] : K-Print). 61 lk. [RR arhiivkogu]

Legislative approximation and application of EU law in the Eastern neighbourhood of the European Union : towards a common regulatory space? / edited by Peter Van Elsuwege and Roman Petrov. - London ; New York : Routledge, 2014. xxx, 268 lk. [RR EL infokeskus]

Meladze, Giorgi. The EU's role in contemporary world and in conflict resolution processes in the Eastern neighbourhood policy area : master thesis (30 ECP) / Giorgi Meladze ; academic supervisor: Jyrki Kähkönen ; Tallinn University, Institute of Political Science and Public Administration. - Tallinn : Tallinn University, 2010. 75 lk. [TLÜAR]

Mkrtchyan, Tigran. The European Union and the South Caucasus : three perspectives on the future of the European project from the Caucasus / Tigran Mkrtchyan, Tabib Huseynov and Kakha Gogolashvili ; [editing: Armando García Schmidt ...et al.]. - Gütersloh : Bertelsmann Stiftung, 2009. 136 lk. [TTÜR]

The new Eastern Europe : Ukraine, Belarus, Moldova / editors: Daniel Hamilton and Gerhard Mangott. - Washington (D.C.) : Center for Transatlantic Relations [etc.], 2007. iv, 292 lk. : ill. [TÜR]

Northern dimension, Poland and the new neighbours / [editors: Meri Kulmala, Laura Päiviö]. - Helsinki : Finnish Committee for European Security, 2005. 145 lk. : ill. [TÜR]

Panorama of EU regional programmes and projects. Eastern Partnership and Russia 2012-2014 / [European Commission, Directorate General Development and Cooperation - EuropeAid]. - Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2013. 79, [2] lk. : ill. [RR EL infokeskus, TTÜR]

Samadashvili, Salome. Building a lifeline for Freedom : Eastern Partnership 2.0 / Salome Samadashvili. - Brussels : Wilfried Martens Centre for European Studies, 2014. 64 lk. : ill. [RR EL infokeskus]

Savenkova, Inna. Relations between the European Union and Ukraine: according to the European neighbourhood policy 2004 - Vilnius summit 2013. Constructivism : master thesis 30 ECTS / Inna Savenkova ; supervisors: Jyrki Käkönen [p.o. Käkönen], Catlyn Kirna ; Tallinn University, Institute of Political Science and Governance. - Tallinn : Tallinn University, 2014. 76 l. : ill. [TLÜAR]

Soghomonjan, Vahram. Europäische Integration und Hegemonie im Südkaukasus : Armenien, Aserbaidshan und Georgien auf dem Weg nach Europa / Vahram Soghomonyan. - Baden-Baden : Nomos, 2007. 204 lk. : ill. [TÜR]

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal antava ELi abi mõjususe kohta Valgevenes, Moldovas ja Ukrainas : (vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 248 lõike 4 teisele lõigule) / Euroopa Kontrollikoda. - Luxembourg : Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2009 (Belgia). 50, [2] lk. : ill. [RR EL infokeskus, TÜR]

Artikliviiteid

Artikleid teadusajakirjades

Bosse, Giselle. The Eastern Partnership and the disintegration of Eastern Europe: The end of the region-building project? // European View. Vol.13 (2014), nr. 1, lk. 97-108.

Ciascai, Gheorghe. The Eastern Partnership of the EU – the challenges and the opportunities in the context of the Ukraine's crisis // CES Working Papers. Vol. 6 (2014), nr. 2A, lk. 31-39.

Copsey, Nathaniel ; Pomorska, Karolina. The Influence of Newer Member States in the European Union: The Case of Poland and the Eastern Partnership // Europe-Asia Studies. Vol. 66 (2014), nr. 3, lk. 421-443.

Cornell, Svante. Underestimating yourself: the EU and the political realities of the eastern neighbourhood // European View. Vol.13 (2014), nr. 1, lk. 115-123.

Cumpanasu, Bogdan – Lucian. Eastern Europe, a Region of Insecurity in the European Union's Vicinity // CES Working Papers. Vol. 6 (2014), nr. 2A, lk. 62-70.

Habets, Ingrid. Alternative prospects for the Eastern Partnership countries // European View, Vol. 13 (2014), nr. 1, lk.125-132.

Ghimis, Ana-Maria. The Security of the Eastern Frontier of the European Union Moldova and Ukraine within the Eastern Partnership // Eurolimes. Vol.15 (2013), lk. 26-38, 229.

Delcour, Laure. Meandering Europeanisation. EU policy instruments and policy convergence in Georgia under the Eastern Partnership // East European Politics. Vol. 29 (2013), nr. 3, lk. 344-357.

Dîrdală, Lucian-Dumitru. After Vilnius: the European Union's smart power and the Eastern Neighbourhood // Eastern Journal of European Studies. Vol. 4 (2013), nr. 2, lk. 123-136.

The European Union and its eastern neighbours: towards a more ambitious partnership? // Choice Reviews Online. Vol.50 (2012), nr. 2, lk. 50-1125.

Khasson, Viktoriya. Cross-border cooperation over the Eastern EU border: between assistance and partnership under the European Neighbourhood and Partnership Instrument // East European Politics. Vol. 29 (2013), nr. 3, lk. 328-343.

Kobzova, Jana. Can the Eastern Partnership work? // European View. Vol.11(2012), nr. 2 , lk. 209-214.

Kobzová, Jana. Can the EU support democracy in the Eastern Partnership? // European View, Vol.13 (2014), nr. 1, lk.109-114.

Kochenov, Dimitry. New developments in the European Neighbourhood Policy: Ignoring the problems // Comparative European Politics. Vol.9 (2011), nr. 4-5, lk. 581-595.

Korosteleva, Elena. Change or Continuity: Is the Eastern Partnership an Adequate Tool for the European Neighbourhood? International Relations. Vol. 25 (2011), nr. 2, lk. 243-262.

Korosteleva, Elena. The Eastern Partnership Initiative: A New Opportunity for Neighbours? // Journal of Communist Studies and Transition Politics. Vol. 27 (2011), nr. 1, lk. 1-21.

Korosteleva, Elena A. Evaluating the role of partnership in the European Neighbourhood Policy: the Eastern neighbourhood // Eastern Journal of European Studies. Vol. 4 (2013), nr. 2, lk. 11-36.

Korosteleva, Elena. The limits of EU governance: Belarus's response to the European Neighbourhood Policy // Contemporary Politics. Vol.15 (2009), nr. 2, lk. 229-245.

Korosteleva, Elena A. ; Natorski, Michal ; Simão, Licinia. The eastern dimension of the European neighbourhood policy: practices, instruments and social structures // East European Politics. Vol. 29 (2013), nr. 3, lk. 257-272.

Kostanyan, Hrant ; Orbie, Jan. The EEAS' discretionary power within the Eastern Partnership: in search of the highest possible denominator // Southeast European and Black Sea Studies. Vol.13 (2013), nr. 1, lk. 47-65.

Kostanyan, Hrant; Vandecasteele, Bruno. The socialization potential of the Eastern Partnership Civil Society Forum // Eastern Journal of European Studies. Vol. 4 (2013), nr. 2, lk. 95-110.

Langbein, Julia ; Börzel, Tanja. Introduction: Explaining Policy Change in the European Union's Eastern Neighbourhood // Europe-Asia Studies. Vol.65 (2013), nr. 4, lk. 571-580.

Lapczynski, Marcin. The European Union's Eastern Partnership: chances and perspectives // Caucasian Review of International Affairs. Vol.3 (2009), nr. 2, lk.143-155.

- Made, Vahur. Shining in Brussels? The Eastern Partnership in Estonia's Foreign Policy Perspectives. Vol.19 (2011), nr. 2, lk. 67-79, 189.
- Manoli, Panagiota. The European Union and its Eastern neighbours: towards a more ambitious partnership? // Southeast European and Black Sea Studies. Vol.12 (2012), nr. 3, lk. 463-465.
- Martínezgarnelo Y Calvo, Giorgiana. The Eastern Partnership as an expression of the European Neighbourhood Policy: reinforcing the European normative power with the Eastern partners // Eastern Journal of European Studies, Vol. 5 (2014), nr. 1, lk. 131-143.
- Michalski, Anna. The Eastern Partnership: Time for an Eastern Policy of the EU? // European Policy Analysis. 2009, nr. 14, lk. 1-11.
- Mocanu, Oana. The Eastern Partnership – a preface for an enhanced EU-Eastern neighbours cooperation relationship // Romanian Journal of European Affairs (RJEA). Vol. 9 (2009), nr. 4, lk. 48-58.
- Moga, Teodor Lucian. The Eastern Neighbourhood of the EU Grand Chessboard // CES Working Papers. Vol.4 (2012), nr. 3, lk. 385-395.
- Muravska, Tatyana. EU Eastern Partnership and New Challenges for Europe // Baltic Journal of European Studies. Vol. 4 (2014), nr. 2, lk. 3-4.
- Muravska, Tatyana ; Berlin, Alexandre. The EU-Eastern Partnership Countries: Association Agreements and Transdisciplinarity in Studies, Training and Research // Baltic Journal of European Studies. Vol. 4 (2014), nr. 2, lk. 134-149.
- Musladin, Marijana. European Union and South Caucasus (Armenia, Azerbaijan and Georgia) // Suvremene Teme : Contemporary Issues. Vol. 4 (2011), nr. 1, lk. 61-77.
- Nash, Michael L. 'The boldest outreach': the Eastern Partnership initiative of the European Union // Contemporary Review, Autumn, Vol.291 (2009), nr. 1694, lk. 306-311.
- Ochmann, Cornelius. EU Eastern Partnership: Fine, but what about Russia? // Spotlight Europe. 2009, nr. 6, lk. 1-8.
- Padureanu, Mihaela. A new framework for cooperation in Eastern Europe: the Eastern Partnership // Challenges of the Knowledge Society. Vol. 2 (2012), nr. -, lk. 1705-1714.
- Paiusan-Nuica, Cristina. European initiatives and the Eastern Partnership // Geopolitics, History and International Relations. Vol.1 (2009), nr. 2, lk.109-113.
- Pawlak, Patryk; Kurowska, Xymena. The EU's Eastern Partnership – More for More, or More of the Same? // Yearbook of Polish European Studies. 2011, nr. 14, lk. 109-122.
- Plotnieks Dāvis. Mechanisms Fostering Social Entrepreneurship as Potential Instruments for Economic Development: The Eastern Partnership Perspective // Baltic Journal of European Studies, Vol. 4 (2014), nr. 2, lk. 34-49.

Râpan, Florian. Eastern Partnership – a tool to consolidate the EU neighbourhood policy // Impact Strategic. 2009, nr. 1, lk. 5-9.

Rotaru, Vasile. Does the Eastern Partnership Still Need a “Success Story”? // Eurolimes. 2011, nr. 3, lk. 103-115.

Simionov, Loredana Maria. Setback and achievements in managing the Eastern neighbourhood // CES Working Papers. Vol.5 (2013), nr. 1, lk.111-128.

Simão, Licinia. Region-building in the eastern neighbourhood: assessing EU regional policies in the South Caucasus // East European Politics. Vol.29 (2013), nr. 3, lk. 273-288.

Van Elsuwege, Peter. The Eastern Partnership: Characteristics and Challenges // Studia Universitatis Petru Maior. Vol. 10 (2010), lk. 205-209.

Verdun, Amy ; Chira, Gabriela. The Eastern Partnership: The burial ground of enlargement hopes? // Comparative European Politics. Vol. 9 (2011), nr. 4-5, lk. 448-466.

Artikleid Eesti väljaannetes

Alatalu, Toomas. Baltic Sea Region - the Architect of the Eastern Partnership // Baltic Horizons. ISSN 1736-1834. 2011, EuroAcademy Series. The Eastern Partnership & Central Asia ; 17, lk. 7-12.
Balti regiooni riikide rollist Euroopa Liidu idapartnerluses

Jevgrafova, Galina. Idasuunaline koostöö nõuab kannatust ja järjekindlust / Galina Jevgrafova // Põllumajandusministeeriumi aastaraamat. 2013. Tallinn, 2014. Lk. 9-10.

Lapenko, Marina. The EU's policy toward Central Asia and the South Caucasus: a brief comparison // Baltic Horizons. ISSN 1736-1834. 2013, EuroUniversity Series. International Relations ; 20, lk. 37-44.

Made, Vahur. Estonia and the "Eastern" ENP : cherry-picking in the conceptual chaos // Acta Societatis Martensis. ISSN 1736-3918. (2007) nr. 3. lk. 165-173.

Made, Vahur. Facing the Eastern Partnership // Estonian Ministry of Foreign Affairs yearbook 2010. Tallinn, 2010. ISSN 1406-9369. Lk. 92-97.
Euroopa naabruspoliitikast ja Eesti Diplomaatide Kooli kontaktidest selle raames

Mardisalu-Kahar, Marge. Idapartnerlus sõja ja unistuse vahel // Maailma Vaade (2014) nr. 22, lk. 11-13.
Euroopa Liidu osast Ukraina kriisi lahendamisel. Idapartnerlus ja naabruspoliitika.

Mardisalu-Kahar, Marge. Mitmekiiruseline Idapartnerlus ja Eesti teel Vilniuse taha // Diplomaatia (2013) nr. 11, nov., lk. 14-15.

Ots, Mait. EL asub idapartnerlusega oma naabrust kindlustama // Postimees (2009) 7. mai, lk. 13.
ELi 27 liikmesriigi ja ühenduse kuue idapoolse naabermaa esindajad allkirjastavad Prahast deklaratsiooni, millega käivitatakse idapartnerlusprojekt

Popescu, Nicu. Idapartnerlus tuleb hoida päevakorras / inglise keelest tõlkinud Marek Laane // *Diplomaatia* (2013) nr. 11, nov., lk. 12-13.

Raik, Kristi. A bleak version of enlargement : the EU's democracy promotion policy in the eastern neighbourhood // *The Estonian foreign policy yearbook 2006*. Tallinn, 2006. Lk. 27-50.

Demokratiseerimisprotsessidest Ukrainas, Gruusias, Moldovas; autoritaarsetest režiimidest Valgevenes ning Transnistrias; EL-i laienemis- ja naabruspoliitikast.

Raik, Kristi. Euroopa Liit ja idanaabrid // *Diplomaatia* (2006) nr. 13, 8. dets., lk. 2-4.
Grzegorz Gromadzki ja Kristi Raiki uuringul "Aktiivsusest mõjuni. Uute liikmesriikide panus Euroopa Liidu suhtesse idanaabritega" põhinev artikkel käsitleb EL-i naabruspoliitika olemust ja uute liikmesriikide vajadust välja töötada kogu Euroopale vastuvõetav idanaabruse strateegia

Reichardt, Adam. EU-Russia relations: a view from the "New Eastern Europe" // *Baltic Horizons*. Tallinn, ISSN 1736-1834. 2013, EuroUniversity Series. International Relations ; 20, lk. 19-22.

Sadowski, Rafal. Eastern Europe: between the European and Eurasian integration // *Baltic Horizons*, ISSN 1736-1834. 2013, EuroUniversity Series. International Relations ; 20, lk. 15-18.

Ukraina, Moldova ja Valgevene integratsioonist Euroopasse (Euroopa Liitu) ja Euraasiasse (Venemaa mõjusfääri).

Stewart, Susan. The Eastern partnership in the context of Russian-Polish-German cooperation // *Baltic Horizons*, ISSN 1736-1834. 2013, EuroUniversity Series. International Relations ; 20, lk. 11-14.

Tuohy, Emmet C. Usukuulutus enne ristimist: ELi idapartnerlus strateegiana? / inglise keelest tõlkinud Marek Laane // *Diplomaatia* (2013) nr. 11, nov., lk. 10-11.

Veebel, Viljar. The EU neighbourhood policy, positive conditionality and reforms in the former Soviet space // *The European neighbourhood after August 2008*. Dordrecht, 2011. Lk. 25-76.

Veebel, Viljar. Euroopa Liidu kontseptuaalsed (eksi)rännakud naabruspoliitika arendamisel / Viljar Veebel, Liina Kulu // *Akadeemia*. ISSN 0235-7771. (2014) ak. 26, nr. 5, lk. 847-873.

Viilup, Elina. Changing realities in the EU's neighbourhoods // *Estonian foreign policy yearbook 2011*. Tallinn, 2012. ISSN 1736-4175. Lk. 131-150.

Euroopa Liidu naabruspoliitikast, Araabia kevadest ja poliitilisest olukorrast naabruspoliitikaga hõivatud riikides.

Valik võrguväljaandeid ja internetiallikaid

Võrguväljaanded

Casier, Tom; Korosteleva, Elena A.; Whitman, Richard G. Global Europa Policy Paper : Building a Stronger Eastern Partnership: Toward an EAP 2.0 / Tom Casier, Elena A. Korosteleva, Whitman, Richard G. – Canterbury : Global Europe Center, University of Kent, 2013. 12 lk.

<http://www.kent.ac.uk/politics/gec/GEC%20Policy%20Paper.pdf>

[Eastern Partnership Review / Eesti Idapartnerluse Keskus](#)

Kaas, Kaarel. EL idapartnerlus ja Eesti: ettepanekud, rõhuasetused ja soovitud tegutsemiseks Eestile [Võrguteavik] / Kaarel Kaas, Merle Maigre. - [Tallinn] : Rahvusvaheline Kaitseuringute Keskus, 2009. 4 lk.

<http://digar.nlib.ee/digar/show/?id=210611>

Kaas, Kaarel. The Eastern partnership and Estonia: policy recommendations [Võrguteavik] / Kaarel Kaas, Merle Maigre. - [Tallinn] : Rahvusvaheline Kaitseuringute Keskus, 2009. 4 lk.

<http://digar.nlib.ee/digar/show/?id=210930>

Tuohy, Emmet C. Narrow focus, broad vision [Võrguteavik] : a strategic view of the Eastern Partnership : September 2013 / Emmet Tuohy, Anna Bulakh. - Tallinn : Rahvusvaheline Kaitseuringute Keskus, 2013. 17 lk

<http://digar.nlib.ee/digar/show/?id=133107>

Vilson, Maili. Elections in the Eastern neighbourhood after the renewed European neighbourhood policy [Võrguteavik] / Maili Vilson ; editor: Martin Mölder ; cover design: Kalle Paalits ; Centre for EU-Russia Studies, University of Tartu. - Tartu : Tartu University Press, 2014. 27 lk.

http://ceurus.ut.ee/wp-content/uploads/2011/06/EU-Russia-paper-19_Vilson.pdf

Internetiallikad

www.easternpartnership.org Eastern Partnership Community

eeas.europa.eu/eastern/index_en.htm EL Idapartnerluse koduleht

http://eeas.europa.eu/eastern/news/index_en.rss Idapartnerluse uudiseid

www.eap-csf.eu Idapartnerluse kodanikuühiskonna foorum

www.eceap.eu Eesti Idapartnerluse Keskus

http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=506&id_type=2 EU Neighbourhood Info Centre : Eastern Partnership

<http://www.euroeastculture.eu/> Idapartnerluse kultuuriprogramm

<http://www.coe.int/t/dgap/eap-facility/> Euroopa Ülemkogu

www.facebook.com/EasternPartnership EL idapartnerluse uudised Facebookis

Väljaanne kajastab teemakohast infot seisuga aprill 2015

Väljaande koostanud Jekaterina Vaiksalu

Ettepanekud ja tagasiside

Jekaterina.Vaiksalu@nlib.ee

<http://elik.nlib.ee/meie-valjaanded/summaria-europensia/>

ISSN 1736-9010